

KUNSTNEREN MARIUS HAMMANN

Sammenfattet og redigeret af Henrik Broch-Lips, cand.mag. i kunsthistorie

Marius Hammann (1879-1936) blev født 25. maj 1879 i Thisted, men rejste efter sin realeksamen som 17-årig til København. Her stod han i lære som dekorationsmaler fra 1896 – 1900, mens han samtidig gik på kunstakademiet under Frants Henningsen og Otto Bache fra oktober 1896 til han fik afgang april 1901. Til forskel fra sine mange samtidige kolleger som Johannes Wilhjelm, Sigurd Wandel og Edvard Weie søgte han ikke ind på Zahrtmanns skole, men forblev på akademiet.

Umiddelbart efter sin afgangseksamen fra Kunstakademiet i 1901 gav ejeren af Kongegaarden i Korsør, fabrikant Thorvald Pedersen, ham den store udsmykningsopgave at dekorere interiører i sit smukke rokokohus. I hallen malede Marius Hammann en frise i pompejansk stil med korintiske pilastre, blomsterranker og dansende fauner med graciøse bevægelser. I herreværelset malede han en række motiver i stil med italienske renæssancegobeliner, men i dag er det stadig uklart om billederne er påvirket af motivfragmenter fra de oprindelige vægdekorationer, eller om Hammann til sin personlige udformning har hentet inspiration fra sin rejse til Italien i 1899.

Dragterne og miljøet i billederne er nærmest antikke, men figurerne er portrætter af Thorvald Pedersens familie og af husets tjenestefolk, og Marius Hammann har også på bedste renæssancevis malet sit selvportræt på ét af billederne ved siden af Kongegaardens bygherre Rasmus Langeland. Den netop uddannede billedkunstner udførte disse såkaldte "gobeliner" med en gennemarbejdet figurtegnning og mange detaljer, der rummer fortælleglæde og humor.

Malestil

Marius Hammann begyndte således som udsmykningskunstner, præget af tidens interesse for bl.a. renæssancen og den prærafaelitiske kunst. Efterhånden blev det bundne og mere traditionelle dekorationsmaleri afløst af en bredere og mere fri malemåde, som han bl.a. lod sig inspirere af gennem samværet med ungdomsvennen Edvard Weie og sine rejser til bl.a. Sydfrankrig, hvor han til en vis grad blev påvirket af lyset og de poetiske motiver i bl.a. den lille idylliske fiskerby Collioure, som også har haft besøg af verdensberømte kunstnere som Henri Matisse, André Derain, Pablo Picasso og Georges Braque.

I 1906 rejste han til Paris, hvor han blev i halvandet år. I samme periode befandt kunstnere som Harald Giersing, Sigurd Swane og Karl Isakson sig i den franske hovedstad, og i disse år blev påvirkningerne fra pointillisme, fauvisme og kubisme mærkbar på de modernistiske maleres arbejder.

Det var især impressionisternes motivverden samt den levende penselkraft og farvebehandling, der fik betydning for Hammann. Hos kunsthandlerne i Rue Lafitte oplevede han de impressionistiske malerier og lod sig inspirere til at drage af sted med malerkassen og søge motiver langs Seinen eller i Paris' omegn.

Han tidlige billeder er gennemarbejdet med små omhyggelige strøg i mange tæt liggende farvetoner hovedsageligt i brunt, rødt og gyldent i interiører og portrætter, og grønt og blågråt i udendørsbilleder. Farven spillede fra begyndelsen en overordentlig stor rolle for Hammann, for selv om han blev rost for sine modeltegninger, er han først og fremmest maleren, der former motivet med farven.

Hammanns motivkreds er koncentreret om få emner. Foruden portrætter var det primært landskaber, kyst- og skovpartier, bybilleder og figurbilleder. Han udførte også et altermaleri med Jesu Døb (1914) til Klejtrup Kirke.

Han skildrede sin omverden med poetisk nerve og indfølelse og med fokus på maleriets egne midler i formens og farvens afvejning. Han malede få opstillinger, men var derimod optaget af mennesker med huse, kyststrækninger med både, interiører eller haver med figurer, alt sammen noget, hvor mennesker var til stede eller havde sat sine spor.

I Hammanns senere malerier udfoldede han sig med stor frihed i penselstrøgenes lette, hurtige bevægelse over billedfladen, og samtidigt blev hans palet lysere og med rene farver. Han udnyttede fuldt ud farvens maleriske virkning. Han var frem for alt kolorist, der "tænker" i farven og bygger billedet op ved at give koloritten første prioritet.

Marius Hammann lod ofte arkitekturen indgå som et væsentligt, billedskabende element i sine malerier, der omfatter menneskeskildringer, interiører med figurer, landskaber samt motiver fra byer, hvor især samspillet mellem natur og bymiljø spiller en væsentlig rolle. I sine motiver fra Christianshavn og Dragør arbejdede han med at gengive sin fine fornemmelse for det høje lys, rum og de gule flader på arkitekturen, som han også fandt i syden.

Ingen kunstneriske revolutioner

Trods tidens strømninger og nye kunstneriske impulser bibeholdt Marius Hammann gennem sin karriere en stærk tilknytning til klassisk dansk kunst uden den store trang til modernitet og kunstnerisk revolution. Han lod sig inspirere af de nye strømninger i tidens kunst, men kun for at bruge dem på sin egen stilfærdige og nordiske måde. Selvom han til tider demonstrerer en stærk kolorisme i hans bedste billeder, opnåede hans kunst aldrig den store udbredelse.

Det var således en snæver kreds, der værdsatte hans kunst, og måske det skyldes, at han var en af modernismens lidt tilbagetrukne kunstnerpersonligheder, hvis kunst udfoldede sig i en rolig rytme uden store udsving. Marius Hammann blev aldrig en af modernismens danske pionerer som f.eks. Weie, Vilhelm Lundstrøm eller sågar Harald Giersing, der proklamerede, at det måtte handle om, at „faa Billedet til at knalde, faa Linjerne til at eksplodere imod hinanden, Farverne til at skratte af stejl Kraft og Pragt, give Virkeligheden, som den er, naar man oplever den stærkest...”.

I katalogteksten til en retrospektiv udstilling i 1993 i Kongegaarden beskriver Alice Fanø og Kris Münster Marius Hammann som en fin kolorist blandt generationen af danske modernister i begyndelsen af det tyvende århundrede, men også som en glemt kunstner i dag - trods en fin karriere bag sig med udstillinger i ind- og udland, repræsentation på en del museer i landet og ikke mindst tildelingen af Eckersberg medaljen i 1928. Statens Museum for Kunst har efter hans død erhvervet to malerier.

Marius Hammann debuterede i 1904 på Kunstnernes efterårsudstilling og undtaget 1913 udstillede han her hvert år fra 1907 til 1915. Samtidig deltog han fra 1908 regelmæssigt i forårsudstillingerne på Charlottenborg. I 1933 fik han en stor retrospektiv udstilling i Kunstforeningen. Af kendte værker kan nævnes en buste og portræt af Edvard Weie (1908) samt en buste af vennen Jens Lund (1919).